

IZVJEŠTAJ
O ZBRINJAVANJU IZBJEGLICA I STRANACA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM
U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2018. GODINU

juli 2019. godine

Sažetak Izvještaja o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu

Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2017. godinu usvojilo je Vijeće ministara BiH na 150. sjednici održanoj 24. 7. 2018. godine, a dana 5. 9. 2018. godine upućen je na razmatranje Parlamentarnoj skupštini BiH.

U skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16), Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) nadležno je za brigu o pravima i pitanjima izbjeglica i osoba pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) nakon utvrđivanja njihovog statusa.

U skladu sa Zakonom o azilu („Službeni glasnik BiH“, br. 11/16 i 16/16), Ministarstvo je nadležno za osiguranje pristupa pravima izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH (informiranje o pravima, smještaj, rad, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, socijalnu pomoć i pomoć pri uključivanju u bh. društvo).

U BiH je 74 osobe s priznatim izbjegličkim statusom i 38 stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

Ministarstvo osigurava izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom pravo na smještaj u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ u Mostaru u kojem trenutno borave 22 izbjeglice sa priznatim statusom. Preostalih 90 osoba borave u privatnom smještaju, i to najvećim dijelom na području Kantona Sarajevo.

Tokom 2018. godine izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH ostvarivali su pristup pravu na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu u skladu s Pravilnikom o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 16/17). Ovo pravo finansira se iz budžeta Ministarstva i za 2018. godinu ukupno je za ove namjene izdvojeno 47.146,85 KM.

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 43/17) utvrđeno je da ove osobe ostvaruju prava iz socijalne zaštite, prava iz zaštite porodice s djecom/dječije zaštite i drugu materijalnu pomoć. Ministarstvo je u 2018. godini za osiguranje prava iz socijalne zaštite utrošilo novčana sredstva u iznosu od 69.358,52 KM i to na ime ograničene finansijske pomoći, stalne novčane pomoći, jednokratne pomoći, dječijeg dodatka i smještaja u ustanove socijalne zaštite.

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 42/17) propisan je način na koji izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH ostvaruju pravo na predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Sva djeca uključena su u obrazovni sistem u BiH i to i u predškolski odgoj i obrazovanje, i u osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Djeca su također uključena i u produžene boravke, igraoničke grupe, sekcije, kurseve i sl. Školsku 2018/2019. godinu pohađa ukupno 28 djece.

Pravilnikom o ličnom stanju i upisu u matične knjige činjenica rođenja, vjenčanja i smrti osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 54/10) propisano je da se činjenice rođenja, vjenčanja ili smrti za izbjeglice i strance pod supsidijarnom zaštitom u BiH upisuju u matične knjige, u skladu s pozitivnim propisima o matičnim knjigama u entitetima, Brčko Distriktu BiH, te međunarodnim instrumentima koji se primjenjuju u BiH u ovoj oblasti.

Prema Zakonu o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13), izbjeglice s priznatim statusom ostvaruju pravo na državljanstvo BiH pod olakšanim uslovima (olakšana naturalizacija). U 2018. godini državljanstvo BiH dobilo je sedam osoba.

Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i članova njihovih porodica osiguravaju se iz budžeta Ministarstva i posebnog potprojekta s UNHCR-om koji Ministarstvo potpisuje za svaku budžetsku godinu. Za 2018. godinu ukupan budžet Ministarstva za finansiranje prava osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH iznosio je oko 423.000,00 KM i dodatna sredstva uključujući i rebalans odobrenih sredstava, u ukupnom u iznosu od 178.505,00 KM kroz potprojekat s UNHCR-om.

S ciljem pružanja psihosocijalne pomoći i besplatne pravne pomoći osobama pod međunarodnom zaštitom, Ministarstvo primjenjuje ranije potpisane protokole o saradnji s nevladinim udruženjima Bosanskohercegovačkom inicijativom žena i Udruženjem 'Vaša prava BiH'.

Ostvareni napredak u odnosu na Izvještaj o zbrinjavanju osoba pod međunarodnom zaštitom za 2017. godinu:

U 2018. godini državljanstvo BiH dobilo je sedam osoba, što uz podatke iz prethodnog izvještaja čini ukupno 25 naturaliziranih izbjeglica u BiH.

Potpisani protokoli o saradnji s nevladinim udruženjima popunjavaju nedostatak kapaciteta Ministarstva u asistenciji na ostvarivanju navedenih prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH.

Centrima za socijalni rad koji nisu redovno dostavljali izvještaje o isplaćenim sredstvima na ime prava iz socijalne zaštite poslane su obavijesti, te su pribavljeni nedostajući izvještaji.

UVOD

Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za period od 1. 1. 2018. do 31. 12. 2018. odnosi se na ostvarivanje prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH u skladu sa Zakonom o azilu.

Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Ministarstva, na 150. sjednici održanoj 24. 7. 2018. godine, razmotrilo i usvojilo Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za 2017. godinu. Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za 2017. godinu je dana 5. 9. 2018. godine upućen je na razmatranje Parlamentarnoj skupštini BiH.

PRAVNI OSNOV

U skladu s Aneksom IV. Dejtonskog mirovnog sporazuma, pitanja izbjeglica, imigracije i azila su u isključivoj nadležnosti BiH.

Članom 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH definirana je nadležnost Ministarstva za brigu o pravima i pitanjima izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH nakon utvrđivanja njihovog statusa.

Parlamentarna skupština BiH usvojila je Strategiju u oblasti migracije i azila i Akcioni plan za period 2016 - 2020.

Obaveze po predmetnoj problematici vezane su za činjenicu da je BiH potpisnica Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. i Protokola iz 1967. godine.

U skladu s članom 78. stav (4) Zakona azilu, Ministarstvo je nadležno da izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH osigura pristup sljedećim pravima: informiranje o pravima, smještaj, rad, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, socijalnu pomoć i pomoć pri uključivanju u bh. društvo. Istim zakonom propisano je da Ministarstvo nakon konsultacija s Ministarstvom sigurnosti BiH i Ministarstvom civilnih poslova BiH donosi podzakonske akte o načinu ostvarivanja prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH.

U skladu sa Zakonom o azilu, Ministarstvo je u 2017. godini donijelo sljedeće podzakonske akte kojima se osigurava pristup ostvarivanju prava:

1. Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH,
2. Pravilnik o smještaju, načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u Izbjegličko-prihvatnom centru "Salakovac" u Mostaru ("Službeni glasnik BiH", broj 29/17),
3. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH,
4. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH i
5. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na rad osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 52/17).

POSTUPAK PRIZNAVANJA STATUSA IZBJEGLICE/STRANCA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

Izbjeglički status bit će odobren strancu koji se zbog osnovanog straha od progona zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja nalazi izvan zemlje svog državljanstva a ne može ili se, zbog takvog straha, ne želi staviti pod zaštitu te zemlje, kao i osobi bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje svog prethodnog uobičajenog mjesta boravka a ne može se ili se, zbog takvog straha, ne želi vratiti u tu zemlju.

Supsidijarna zaštita odobrava se strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje statusa izbjeglice iz člana 19. Zakona o azilu ako postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da će se povratkom u zemlju porijekla ili zemlju uobičajenog mjesta boravka suočiti sa stvarnim rizikom od teške povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Institucionalno pravno, problematika je podijeljena tako da Ministarstvo sigurnosti BiH vodi brigu o statusnim pitanjima osoba koje zatraže zaštitu u BiH, vodi postupak po zahtjevu za azil i donosi rješenja o priznavanju izbjegličkog/statusa supsidijarne zaštite, a Ministarstvo je odgovorno za osiguranje pristupa pripadajućim pravima izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Ministarstvo sigurnosti nakon provedenog postupka po zahtjevu za azil, dostavlja Ministarstvu obavijest o rješenju kojim se odobrava status.

Nakon priznavanja statusa, Ministarstvo sigurnosti BiH izdaje identifikacioni dokument (izbjeglički karton ili karton supsidijarne zaštite). Izbjeglički karton izdaje se s rokom važenja od tri godine, a karton supsidijarne zaštite s rokom koliko traje i status (status se odobrava na 1 godinu, a produžava na 2 godine). Po izdavanju kartona, Ministarstvo sigurnosti kopiju istog dostavlja Ministarstvu. Također, Ministarstvo sigurnosti BiH izbjeglicama u BiH može izdati i putni dokument u skladu sa Zakonom o azilu.

Ministarstvo civilnih poslova BiH, na zahtjev Ministarstva sigurnosti BiH, izbjeglicama s priznatim statusom dodjeljuje jedinstveni matični broj (JMB). JMB koji se dodjeljuje izbjeglicama s priznatim statusom ne prolazi kroz evidencije JMB za građane BiH. JMB se ne dodjeljuje strancima pod supsidijarnom zaštitom s obzirom na kraći rok trajanja statusa.

Rješenja o priznavanju, produženju i ukidanju stana, kao i kopije izdatih kartona Ministarstvo sigurnosti BiH dostavlja Ministarstvu s ciljem osiguravanja prava ovih osoba.

STATISTIČKI PODACI

Ministarstvo vodi i ažurira bazu podataka o izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH na osnovu obavjesti Ministarstva sigurnosti, a koje se odnose podatke iz službene evidencije tog ministarstva u skladu sa nadležnostima prema Zakonu o azilu. Podatak o broju osoba je podatak iz službene evidencije Ministarstva sigurnosti, obzirom da ta institucija provodi postupke i donosi rješenja kojima se odobrava, produžava i ukida status. Podaci iz službene evidencije Ministarstva se odnose na pristup pravima koja se finansiraju putem Ministarstva.

Broj izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH¹ je:

- 74 izbjeglica i
- 38 stranaca sa statusom supsidijarne zaštite.

¹ Podatak iz jula 2019. godine

Zemlje porijekla izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH su: Srbija, Moldavija, Pakistan, Makedonija, Alžir, Palestina, Crna Gora, Saudijska Arabija, Kamerun, Sirija, Egipat, Turska i Irak.

Državljanstvo	Izbjeglice	Stranci pod supsidijarnom zaštitom
Repubilka Srbija	58	
Repubilka Turska		22
Sirijska Arapska Republika	5	11
Republika Sjeverna Makedonija	3	
Crna Gora	2	
Republika Moldavija	2	
Republika Irak		2
Alžirska ND Republika	1	
Republika Kamerun	1	
Palestina	1	
Kraljevina Saudijska Arabija	1	
Arapska Republika Egipat		1
Država Kuvajt		1
Islamska Republika Pakistan		1
UKUPNO	74	38

Na podatke koji se odnose na izbjeglice i strance pod supsidijarnom zaštitom u BiH primjenjuju se propisi o zaštiti ličnih podataka koji se odnose i na državljane BiH. U odnosu na zemlju porijekla, sve informacije i podaci o izbjeglicama u BiH i strancima pod supsidijarnom zaštitom smatraju se povjerljivim i mogu biti dostavljeni zemlji porijekla samo nakon što se prethodno pribavi mišljenje Ministarstva i pismena saglasnost osobe ili njenog zakonskog zastupnika, na koje se taj podatak odnosi.

Izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH, prema prijavi adrese boravišta Službi za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti BiH (navedeno u izbjegličkom kartonu i kartonu o supsidijarnoj zaštiti), prema slobodnom izboru borave na teritoriji BiH kako slijedi:

Prebivalište/boravište	Izbjeglice	Stranci pod supsidijarnom zaštitom
Kanton Sarajevo	34	28
Hercegovačko-neretvanski kanton	31	
Tuzlanski kanton	2	5
Unsko-sanski kanton	4	
Srednjobosanski kanton	1	3
Zeničko-dobojski kanton	1	2
Grad Prijedor	1	
UKUPNO	74	38

U odnosu na podatke iz Izvještaja za 2017. godinu, broj izbjeglica je manji (nije bilo novih rješenja kojim se odobrava izbjeglički status u BiH), dok je broj stranaca pod supsidijarnom zaštitom u porastu.

OSTVARIVANJE PRAVA

Ministarstvo osigurava izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH pristup pravu na: informiranje o pravima, smještaj, rad, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, socijalnu pomoć i pomoć pri uključivanju u bh. društvo.

1. SMJEŠTAJ

Ministarstvo osigurava pristup pravu na smještaj izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ u Mostaru, u skladu s Pravilnikom o smještaju, načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ u Mostaru. Osobe koje ne koriste smještaj koji organizira Ministarstvo nalaze se u privatnom smještaju.

Ministarstvo od 2000. godine upravlja Izbjegličko-prihvatnim centrom „Salakovac“ u Mostaru, koji služi za organizirani smještaj svih onih osoba koje nisu u stanju same sebi osigurati smještaj.

U Izbjegličko-prihvatnom centru "Salakovac" Mostar trenutno borave 22 osobe. Preostalih 90 izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH borave u privatnom smještaju, i to najvećim dijelom na području Kantona Sarajevo (ukupno 62), te isti smještaj plaćaju iz svojih sredstava (osim osoba smještenih u ustanove socijalne zaštite, čiji je smještaj plaćen iz budžeta Ministarstva).

S ciljem funkcioniranja Izbjegličko-prihvatnog centra „Salakovac“ Mostar, po ugovoru o djelu angažirano je osam zaposlenih. Osobe angažirane po ugovoru o djelu obavljaju poslove administrativnog radnika (dva zaposlenika), čuvarske službe (četiri zaposlenika), magacinera (jedan zaposlenik) i higijeničara (jedan zaposlenik).²

U okviru funkcioniranja Izbjegličko-prihvatnog centra „Salakovac“ u Mostaru, neriješen problem je i dalje radnopravni status angažiranog osoblja što umnogome otežava realizaciju svih aktivnosti koje se provode u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ Mostar. Zbog činjenice da je većina njih angažirana već više godina po ugovoru o djelu, Ministarstvo trpi ozbiljne primjedbe Ureda za reviziju institucija BiH, a s druge strane, postoje ograničenja za proširenje sistematizacije, novozapošljavanje i dr.

2. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Tokom 2018. godine izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH su u skladu s Pravilnikom o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH, ostvarivali zdravstvenu zaštitu pod istim uslovima kao i bosanskohercegovački državljani.

Ovo pravo finansira se iz budžeta Ministarstva i za 2018. godinu ukupno je za ove namjene izdvojeno 47.146,85 KM.

Početak svake godine za područje Hercegovačko-neretvanskog kantona, Tuzlanskog kantona i Unsko-sanskog kantona plaćamo godišnje premije po 20,00 KM za zdravstveno osiguranje što je za 2018. godinu iznosilo za HNK 300,00 KM, TK 140,00 KM i USK 60,00 KM. Ukupno 500,00 KM. Uplatom

² Podatak zaključno sa 31. 12. 2018. godine

godišnjih premija izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom oslobođeni su plaćanja participacije u zdravstvenim ustanovama.

Ministarstvo je zaključno s decembrom 2018. godine za ukupno 111 izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH i članove njihovih porodica osiguralo finansijska sredstva za ostvarivanje zdravstvene zaštite u skladu s navedenim podzakonskim aktom. Od toga je 99 izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, a 12 članova njihovih porodica su djeca bh. državljanima čiji je jedan roditelj izbjeglica, a drugi roditelj bh. državljanin koji nije u stalnom radnom odnosu. Iznos koji se izdvaja za ove potrebe obračunava se mjesečno, u visini od 5% od prosječne mjesečne bruto plaće zaposlenih u BiH, a prema posljednjim objavljenim podacima Agencije za statistiku BiH.

Prema evidencijama Ministarstva, ukupno je u decembru 2018. godine bilo evidentirano 59 nosilaca zdravstvenog osiguranja. Članove domaćinstva osiguravamo po nosiocu zdravstvenog osiguranja osim u slučaju statusa supsidijarne zaštite gdje se svi članovi osiguravaju pojedinačno, jer nemaju jedinstven matični broj. Izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH ne prolaze kroz evidencije građana BiH (CIPS) i JMB, dodijeljen od Ministarstva civilnih poslova BiH, ne prolaze kroz evidencije zavoda za zdravstveno osiguranje, ni poreskih uprava u BiH.

U slučaju kada se zdravstvena zaštita osigurava strancima pod supsidijarnom zaštitom, ovim osobama, na zahtjev Ministarstva, poreske uprave, zavisno od mjesta boravišta, dodjeljuju matični broj za stranca u BiH na osnovu kojeg se uvode u poreski sistem BiH, jer je to obaveza nakon stupanja na snagu Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. Također, na isti način prijavljuju se i nosioci domaćinstva izbjeglice, dok se ostali maloljetni članovi domaćinstva prijavljuju po matičnom broju koji dobiju nakon utvrđivanja statusa, jer maloljetne osobe nisu poreski obaveznici. Posebno se osiguravaju i osobe koje nisu na redovnom školovanju, a navršile su 15 godina života.

Ovakav sistem zdravstvene zaštite ovih osoba u BiH uveden je 2007. godine i predstavlja jedini način na koji smo im kao država mogli osigurati pravo na zdravstvenu zaštitu ovim, što je naša obaveza po međunarodnim i domaćim propisima. Do danas u praksi skoro da nismo imali nijedan zabilježen slučaj da je ovim osobama uskraćeno ovo pravo u javnim zdravstvenim ustanovama na teritoriji BiH (domovima zdravlja, bolnicama, porodilištima, stomatološkim službama, apotekama i sl.), jer se ovo pravo redovno finansira iz budžeta Ministarstva.

3. SOCIJALNA ZAŠTITA

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH propisane su sljedeće kategorije pripadajućih prava: prava iz oblasti socijalne zaštite, prava iz oblasti zaštite porodice s djecom/dječije zaštite i druga materijalna pomoć, i to: novčana pomoć (stalna); novčana naknada (dodatak) za pomoć i njegu od druge osobe; jednokratna novčana pomoć; pomoć za osposobljavanje za samostalan život i rad (djece i omladine); smještaj u ustanove socijalne zaštite; kućna njega i pomoć u kući; druga materijalna pomoć; dječiji dodatak/dodatak za djecu; naknada umjesto plaće ženi/majci-porodilji u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla zbog trudnoće, porođaja i njege djeteta/naknada plaće u vrijeme korištenja porodiljskog odsustva; novčana pomoć nezaposlenoj ženi/majci-porodilji koja nije u radnom odnosu/materinski dodatak; jednokratna pomoć za opremu novorođenčeta/pomoć za opremu novorođenčeta.

Postupak se provodi na sljedeći način: izbjeglica/stranac pod supsidijarnom zaštitom (preko pravnog zastupnika – Vaša prava) podnosi zahtjev za ostvarenje određenog prava mjesno nadležnom centru za socijalni rad (CSR) prema mjestu prebivališta/boravišta; CSR provodi postupak i donosi rješenje kojim se odobrava pravo; rješenje se po pravosnažnosti dostavlja Ministarstvu; Ministarstvo vrši mjesečne isplate u skladu sa rješenjem. Izuzetno od navedenog, rješenje o smještaju u ustanove socijalne zaštite se donosi CSR po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.

Prestanak pojedinih prava se realizira u skladu sa rješenjem nadležnog CSR. Po prijemu obavijesti o prestanku statusa od MS, Ministarstvo o istom obaviještava nadležni CSR, koji donosi rješenje o prestanku prava. Također, prestanak pojedinog prava je moguć i usljed prestanka drugih uslova za ostvarivanje istog, npr. zaposlenje i sl., u kom slučaju CSR donosi isto rješenje.

Trenutno su na snazi 20 rješenja o ograničenoj finansijskoj pomoći, pet rješenja o smještaju i dva rješenja o dječijem dodatku. Kao osnovica za utvrđivanje visine pomoći po osnovu prava iz ovog pravilnika određena je prosječna godišnja neto plaća u BiH, a prema posljednjem objavljenom podatku Agencije za statistiku BiH za 2018. godinu prosječna godišnja neto plaća u BiH iznosila je 879 KM. Iznos za svako od prava iz socijalne zaštite utvrđuje se množenjem osnovice s utvrđenim koeficijentom za svako od prava definirano Pravilnikom.

U tom smislu, Ministarstvo je u 2018. godini za osiguranje prava iz socijalne zaštite utrošilo novčana sredstva u iznosu od 69.358,52 KM i to na ime ograničene finansijske pomoći, stalne finansijske pomoći, jednokratne pomoći, dječijeg dodatka i smještaja u ustanove socijalne zaštite.

Najveći dio ovih finansijskih sredstava usmjeren je na isplatu ograničene finansijske pomoći. Ograničena finansijska pomoć ovim pravilnikom definirana je kao druga materijalna pomoć, te podrazumijeva pomoć koja se utvrđuje u iznosu od 20% od osnovice za izdržavanje jednog člana domaćinstva, a koja se za svakog sljedećeg člana domaćinstva uvećava za 10% od iste osnovice. Iznos ove novčane naknade ne može preći iznos od 50% od osnovice. Pravo na ovu vrstu pomoći utvrđuje se rješenjem nadležnih centara za socijalni rad.

Također, Ministarstvo je u 2018. godini osiguravalo sredstva za smještaj u ustanovama socijalne zaštite, i to: jedno dijete u KJU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“ Sarajevo, jedno dijete u SOS Dječije selo Sarajevo, jedna osoba u JU „Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba“ Pazarić i jedno dijete u JU „Dječiji dom Mostar“. Za ove namjene u 2018. godini utrošeno je 26.731 KM.

4. OBRAZOVANJE

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH propisan je način na koji izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom pohađaju predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje u BiH.

Visoko obrazovanje izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom osigurava se u skladu s važećim zakonodavstvom kojim se uređuje ova oblast u BiH (u FBiH na nivou kantona, u RS-u na nivou entiteta), te Ministarstvo ne osigurava finansijska sredstva ni za redovno, ni za vanredno visoko obrazovanje ovih osoba.

Sva djeca uključena su u obrazovni sistem u BiH kako u predškolski odgoj i obrazovanje, tako i u osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Djeca su također uključena i u produžene boravke, igraoničke grupe, sekcije, kurseve i sl.

Školsku 2018/2019. godinu pohađa ukupno 28 djece, od čega 23 djece pohađa osnovnu školu a 5 djece srednju školu. Na području Kantona Sarajevo školuje se 12 djece (1 stranac pod supsidijarnom zaštitom i 11 izbjeglica), a 16 je na području Grada Mostara (16 izbjeglica).

Za svu djecu BHVI je zagovarao da dobiju udžbenike i školski pribor od škole, ili preko centra za socijalni rad ili preko općine. Djeca koja ostvaruju pravo na dječiji doplatok mogu ostvariti i pravo na besplatnu užinu.

Školski prijevoz za korisnike Izbjegličko-prihvatnog centra "Salakovac" osiguralo je Ministarstvo za srednjoškolve, Grad Mostar za osnovce, a Ministarstvo obrazovanja KS za đake na području Sarajeva.

6. UPIS U MATIČNE KNJIGE

Pravilnikom o ličnom stanju i upisu u matične knjige činjenica rođenja, vjenčanja i smrti osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH propisano je da se činjenice rođenja, vjenčanja ili smrti za izbjeglice i strance pod supsidijarnom zaštitom u BiH upisuju u matične knjige pod jednakim uslovima

kao i za bh. državljane, u skladu s pozitivnim propisima o matičnim knjigama u entitetima, Brčko Distriktu BiH, međunarodnim instrumentima koji se primjenjuju u BiH u ovoj oblasti i ovim pravilnikom. Izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH upis u matične knjige vrše lično ili putem pravnih zastupnika (Vaša prava BiH).

7. POMOĆ PRI UKLJUČIVANJU U BH DRUŠTVO – OLAKŠANA NATURALIZACIJA

Prema Zakonu o državljanstvu BiH, izbjeglice s priznatim statusom ostvaruju pravo na državljanstvo BiH pod olakšanim uslovima, odnosno ako u statusu izbjeglice ima neprekidan boravak na teritoriji BiH u trajanju od pet godina prije podnošenja zahtjeva (olakšana naturalizacija). U tom smislu, uslovi za sticanje državljanstva za osobu sa izbjegličkim statusom su: da je napunila 18 godina života; da joj nije izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranaca iz zemlje ili zaštitna mjera udaljavanja stranca s teritorije BiH od organa čiji je legalitet uspostavljen Ustavom i da je ova odluka još uvijek na snazi; da nije osuđivana na izdržavanje kazne za krivična djela s predumišljajem na duže od tri godine u periodu od osam godina od podnošenja zahtjeva; da se protiv nje ne vodi krivični postupak, osim ako se dokaz o ispunjavanju ovog uslova ne može razumno zahtijevati, te da ne predstavlja prijetnju po sigurnost BiH. Postupak dobijanja državljanstva BiH, u skladu sa entitetskim zakonima o državljanstvu, provode Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH i Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS.

U 2018. godini državljanstvo BiH dobilo je sedam osoba.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i članova njihovih porodica osiguravaju se iz budžeta Ministarstva i posebnog potprojekta koji Ministarstvo za svaku budžetsku godinu potpisuje s UNHCR-om.

Za 2018. godinu ukupan budžet Ministarstva za finansiranje prava osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH iznosio je oko 423.000,00 KM, a korišten je na ime funkcioniranja Izbjegličko-prihvatnog centra „Salakovac“ Mostar, kao i za potrebe ishrane, zdravstvene i socijalne zaštite, prijevoza, pribavljanja ličnih dokumenata, obrazovanja i dr.

Ministarstvo ima dobru saradnju s UNHCR-om s kojim godinama potpisuje potprojekat o sufinansiranju rada Izbjegličko-prihvatnog centra „Salakovac“ u Mostaru. Ministarstvo je u 2018. godini usljed povećanog priliva migratana, osiguralo i dodatna sredstva uključujući i rebalans odobrenih sredstava, u ukupnom u iznosu od 178.505,00 KM kroz poseban potprojekat s UNHCR-om.

U skladu s donesenim podzakonskima aktima, Ministarstvo isplaćuje sredstva na ime zdravstvenog osiguranja i socijalne zaštite izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. U 2018. godini za ostvarivanje prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom isplaćeno je ukupno 116.505,37 KM, od toga za zdravstveno osiguranje 47.146,85 KM, a za socijalnu zaštitu 69.358,52 KM.

BESPLATNA PRAVNA I PSIHOSOCIJALNA POMOĆ

S ciljem pružanja psihosocijalne pomoći i besplatne pravne pomoći izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, Ministarstvo ima potpisane protokole o saradnji s nevladinim udruženjima:

- Bosanskohercegovačkom inicijativom žena (BHIŽ) – pružanje besplatne psihosocijalne pomoći izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom i
- Udruženjem „Vaša prava BiH“ (VPBiH) – pružanje besplatne pravne pomoći izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

REZIME

Ostvarivanje pripadajućih prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH uređeno je Zakonom o azilu i podzakonskim aktima Ministarstva na jednoobrazan način na cijeloj teritoriji BiH. Postupanje svih organa vlasti uređeno je uz poštivanje ustavnih i zakonskih nadležnosti svih nivoa vlasti - od državnog do općinskog nivoa. Ministarstvo po pitanjima ostvarivanja pripadajućih prava ima dobru saradnju sa svim predstavnicima vlasti i civilnim društvom. Na ovaj način ispunjavaju se obaveze države kao potpisnice Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. i Protokola iz 1967. godine, te u ovoj oblasti do sada nisu zabilježene preporuke niti negativne ocjene od strane međunarodnih i domaćih institucija koje prate ostvarivanje prava osoba pod međunarodnom zaštitom.